

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Viite: Lausuntopyyntö 29.8.2023 / Dnro PSAVI/4571/2023

Lausunto Raahan terästehtaan toiminnan olennaiseen muuttamiseen ja toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta sekä valmistelulupa

Lausuntopyyntö

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 29.8.2023 pyytänyt Raahan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa (Dnro PSAVI/4571/2023) vireillä olevaan SSAB Europe Oy:n ympäristöluvan muutoshakemukseen koskien terästehtaan toiminnan olennaista muuttamista ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta sekä valmistelulupaa. Lupaa haetaan toiminnan olennaiseen muuttamiseen ympäristönsuojelulain (527/2014) 29 §:n mukaisesti ympäristölupa PSAVI/57/04.08/2013, sekä vesilain (587/2011) perusteella olemassa olevaan lupaan 13/06/2.

Raahan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Raahan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan hanke on sekä paikallisesti, että valtakunnallisesti erittäin merkittävä ja tärkeä Suomen hiilineutraaluisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Hankkeella on paljon positiivisia vaikutuksia sekä paikalliseen ympäristöön, päästöjen ja kuormituksen vähentyessä, että valtakunnallisesti ilmastoa lämmittävien hiilidioksidipäästöjen pienentyessä.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hanke soveltuu voimassa ja vireillä olevan kaavoituksen puolesta hyvin suunnitellulle alueelle ja alueella on ollut jo ennestään vakiintunutta teollisuustoimintaa.

Hakemuksen esitetyn vaikutusarvion mukaan prosessin muutos tulee pääsääntöisesti vähentämään kaikkia tehtaan toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia ja päästöjä. Poikkeuksena mahdollisesti paikallisesti lisääntyvät melupäästöt.

Muutoksen vaikutuksista tehtaan melupäästöihin on tehty Efterklang Finland:in toteuttama melumallinnus. Tehdyn mallinnuksen mukaan prosessin muutokset ja kierrätysteräksen kasvava käyttö tulevat paikoin nostamaan toiminnasta aiheutuvia melupäästöjä. Mallinnuksen mukaan suurimpia melun lähteitä muutoksen myötä ovat

kuonan käsittelystä aiheutuvat toiminnot sekä kierrätysteräksen käsittelystä aiheutuvat toiminnot. Esitetyn mallinnuksen tulosten mukaan tehdasalueen koillispuolella olevaan asutukseen voi aiheutua raja-arvojen ylittäviä melupäästöjä. Uuden toiminnan myötä on tärkeää tehdä tarvittavat melumittaukset, jotta voidaan selvittää tehtaan todelliset melupäästöt ja tarve lisämeluntorjunnalle.

Muutoksen vaikutuksia kuormitukseen merelle ja Kuljunlahteen on selvitetty AFRY:n toteuttaman mallinnuksen avulla. Mallinnuksen mukaan muutosten myötä merialueella lämpökuormitus, typpikuormitus ja kiintoainekuormitus vähenevät verrattuna nykytilanteeseen. Kuljunlahdella lämpötila säilyy suunnilleen saman, mutta fosforipitoisuus tulisi laskemaan. Ympäristönsuojeluviranomainen näkee mahdollisen fosforipitoisuuksien laskun Kuljunlahdella erittäin positiivisena, jotta nykyisin ekologiselta tilaltaan heikoksi arvioidun vesialueen rehevyyttä voitaisiin hillitä.

Aikaisempien vuosien ilmanlaadun mittaustulosten perusteella ja SSAB:n vuonna 2021 suorittaman B(a)P -lähdeanalyysin perusteella on voitu päätellä, että tehtaalla on heikentävä vaikutus alueen ilmanlaatuun. Prosessi muutoksen myötä on odotettavissa, että masuunien ja koksaaon käytöstä poisto tulevat parantamaan alueellista ilmanlaatua etenkin pienhiukkasten ja PAH-päästöjen osalta. Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen näkee hankkeen vaikutuksen alueen ilmanlaadun osalta myönteisinä.

Uusien laitosten ja rakentamisen myötä tehdasalueen vettä läpäisemättömien pintojen osuus tulee kasvamaan, joka voi lisätä valuntaa ja sitä kautta aiheuttaa eroosiota ja kiintoainekuormitusta. Siksi on tärkeää, että hulevesien hallinta on suunniteltu hyvin ja suunnitelmissa on huomioitu myös mahdolliset ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät rankkasateet. Hakemuksen mukaan hulevesien laatua tullaan parantamaan lisäämällä I-luokan öljynerottimia sekä laskeutusaltaita. Valuma-alueen 6 osalta hakemuksessa ei esitetä muutoksia nykyiseen. Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että alueen 6 purkupiste johtaa vedet tehdasalueen ulkopuolelle, Aittalahteen, joka on alueen vesilinnustolle tärkeä pesimäalue, sekä Riipakanojan kautta keväisin kalojen kutuvesistö, joten Aittalahteen laskettavien hulevesien laatuun tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Alueen perustilaselvityksen yhteydessä 2018 on tehdasalueelle asennettu pohjaveden tarkkailuputkia, jonka jälkeen otetuissa näytteissä on näkynyt kohonneita haitta-ainepitoisuuksia vanadiinin ja koboltin osalta. Vaikka muutoksen myötä kuormituksen oletetaan pienenevän, Raahen ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan alueen pohjavettä tulisi jatkossa tarkkailla säännöllisesti, ja mahdollisesti useammasta havaintoputkesta ottaen huomioon alueen ja toimintojen laajuuden.

Nykyisen koksaaon jätevesille tarkoitetun vara-altaan paikalle suunnitellaan siirrettäväksi kuonankäsittelytoimintoja. Altaan pohjalietettä tutkittaessa (Geobotnia, 2016) on ilmennyt korkeita pitoisuuksia syanidia (4 600 mg/kg). Mahdolliset altaan

ruoppausmassat tulee tutkia huolellisesti ennen niiden siirtämistä ja altaan muutostöiden yhteydessä varmistuttava, että haitta-aineita ei pääse leviämään ympäristöön.

Lisäksi Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että hankkeen laajuuteen ja asiaan liittyvään aineiston määrään nähden lausuntoaika on lyhyt, joka aiheuttaa haasteita asiaan perehtymiseen sen vaatimalla tarkkuudella ja näkyy väistämättä myös lausunnon kattavuudessa.